підприємництва [1, с.11-14].

З плином часу законодавство має покращитися та включати в собі механізми підтримки підприємств, які опинилися у складних економічних умовах: надавати їм фінансову підтримку, залучати зовнішні інвестиції та надавати можливість реструктуризації боргів. Для цього необхідно створити сприятливі умови для іноземних інвесторів, зокрема, забезпечити стабільність валютного курсу та низький рівень інфляції. Спеціальні режими оподаткування та забезпечення інвесторам правової гарантії та стабільності буде дуже привабливим фактором для них.

Для успішного розвитку будь-якого підприємства в кризових умовах одним з важливих факторів є залучення вмотивованих, кваліфікованих працівників-фахівців своєї справи, які мають необхідні знання та досвід для вирішення складних економічних завдань. Розроблення нової продукції дозволить підприємствам вийти на новий рівень своєї діяльності, збільшити конкурентоспроможність та прибуток від своїх товарів [2, с.7-10].

Можна дійти таких висновків, що для вдалого розвитку економічного потенціалу суб'єктів підприємництва в кризових умовах післявоєнного відновлення існує ряд особливостей, а саме: доступу до фінансових ресурсів, ринкових умов, політичної стабільності, наявності інфраструктури, оптимізації витрат, збільшення ефективності виробництва та залучення іноземних інвестицій. Крім того, важливим аспектом є правовий захист від неплатоспроможності та банкрутства.

Література:

1. Економічна безпека підприємств/ Базилюк А.В., Палига Є.М., Тринько Р.І., Чухрай Н.І. Київ: Алерта, 2011. С.11-14.

2. Шевченко Л.С. Конкурентоспроможність бізнесу (підприємства): навч.посіб. Харків, 2020. С.7-10.

РОЗВИТОК ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА В КРИЗОВИХ УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Вересовська А.В.
Науковий керівник: Вербицька В.І., к.е.н.,доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Війна рано чи пізно закінчиться. І коли це станеться, ми маємо бути готові швидко розпочати відновлення нашої економіки. Для цього вже сьогодні ми маємо визначити пріоритети: які напрями потребуватимуть першочергових інвестицій, які дозволять швидше повернутися до довоєнних показників. В стратегічному відношенні є дуже показовою кінострічка «Післязавтра» про глобальний екологічний апокаліпсис, коли одна частина світу страждала від посухи, а інша зіткнулася з водною стихією. Тоді люди намагалися усвідомити реальні масштаби проблеми, але не змогли вчасно запобігти її жахливим

наслідкам. Сьогодні ми повинні бути далекоглядними і планувати те, як ми відновлюватимемо після війни, щоб вчасно реагувати на виклики та запобігти найгіршим можливим сценаріям. Для цього вже тепер слід визначити пріоритети: які напрями потребуватимуть першочергових інвестицій, які дозволять швидше повернутися до довоєнних показників.

Важливою умовою повноцінного повоєнного розвитку для України може стати локалізація виробництва — не менше 60 % продукції має вироблятися в межах країни. Цей пункт, до речі, зазначений у плані відновлення України після війни, який затвердив профільний комітет Верховної Ради у травні 2022 року. План розрахований на 10 років і націлений посилювати євроінтеграцію та підтримувати приватні ініціативи.

Для початку Україні потрібно відмовитися від галузевої моделі економіки на користь кластерної. Буде оптимально створити 4-5 привабливих кластерів із капіталізацією в кілька десятків мільярдів кожен, щоб вони стали магнітом для залучення інвестицій та створення нових робочих місць [1]

Одним із перспективним для України кластером може бути біотехнологічний. Це кластер на стику науки, сільського господарства, фармацевтики, біотехнологій, переробки, харчової промисловості. Йдеться про виробництво широкої лінійки товарів – від біодобавок до медпрепаратів. Це перспективний напрямок, який може стати базовим для розвитку економіки України після війни.

У перші місяці повномасштабного російського вторгнення в Україні було пошкоджено 15% основного фонду сільського господарства, посівні площі скоротилися приблизно на 20%, а урожай зернових та олійних культур знизився на 40% порівняно з показниками минулого року. З кожним днем війни сільське господарство продовжує зазнавати руйнівних збитків, а аграрії — втрачати доходи, на які вони розраховували. Часткове або повне знищення в окремих регіонах сільськогосподарської техніки, виробництв, складських приміщень, худоби та багаторічних насаджень, скорочення експорту, а також велика кількість угідь, які потребують рекультивації.

За попередніми розрахунками Світового Банку, загальні потреби державного сектора в реконструкції та відновленні оцінюються у $18,7 млрд. При цьому очевидно, що приватні фермери мають інвестувати набагато більше власних ресурсів протягом наступних років. Першочергові інвестиції потрібно буде спрямовувати на відновлення пошкоджених активів. Крім того, невідкладні заходи необхідно вживати для стабілізації сектора зрошення, дренажу та водних активів. Зокрема, відновлення вимагатимуть пошкоджені дамби, зрошувальні канали, набережні та будівлі. Насамперед інвестиції знадобляться для відновлення зруйнованих гідротехнічних активів та водосховищ на територіях, над якими було відновлено контроль, та розвитку їхньої мережі в інших регіонах для усунення нестачі іригаційних послуг для фермерів. Це дозволить підвищити продуктивність сільськогосподарських культур.

Звичайно, інвестиції потрібні аграріям не тільки після закінчення війни. Потреба в них існує вже сьогодні для того, щоб фермери могли продовжувати

працювати та забезпечувати продовольством не лише Україну, а й світ. В той самий час підтримати оборотний капітал агровиробників, роздрібних торговців та трейдерів може уряд через державні комерційні банки. Крім того, фермерам значно допомогла б домовленість із МФО щодо вибіркового довгострокового фінансування агросховищ, зважаючи на те, що до війни сільське господарство України виробляло 10% ВВП, забезпечувало роботою 14% робочої сили та створювало 24% загального експорту [2].

Варто придивитися до ще кількох супутніх кластерів. Наприклад, до електротехнічного, який можна розвивати на базі кількох українських мегаполісів, Харкова, Києва. Та ще може бути машинобудівний кластер у так званому індустріальному ромбі України: Дніпро – Запоріжжя – Кременчук – Кривий Ріг. Потрібно поглиблювати переробку металів, а на базі атомних електростанцій створити енергоємні виробничі майданчики із гарантіями для іноземних інвесторів збереження цін на електроенергію на 10-15 років. Тим більше, що нині чинник ціни електроенергії стає ключовим для конкурентоспроможності.

Ну і звичайно, це кластер військово-промислового комплексу, який країні потрібно буде створювати за прикладом Ізраїлю.

Література:

1. Якою бути Україні після війни. Два сценарії. Оглядач. URL: https://news.obozrevatel.com/ukr/economics/analytics-and-forecasts/yakoyu-buti-ukraini-pislya-vijni-dva-stsenarii.htm (дата звернення 5.03.2023)

2. Магалецька В. Пісязавтра: як буде відновлюватись економіка після війни. URL: https://news.obozrevatel.com/ukr/economics/analytics-and-forecasts/yakoyu-buti-ukraini-pislya-vijni-dva-stsenarii.htm (дата звернення 4.03.2023).

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ ЇЇ КОМПЛЕКСНОЇ ОЦІНКИ

Гриценко М.Ю.
Науковий керівник: Литвинов А.І., д.е.н., професор
Державний біотехнологічний університет

Активи є фінансово-економічною основою підприємства та підприємництва як такого. Згідно із визначенням, наведеним у національних стандартах обліку[1], активи є тим, від чого підприємство очікує отримувати економічні вигоди. І до них, в першу чергу слід відносити прибуток.

Тому питання ефективного використання активів постійно залишається актуальним для кожного підприємства. А надто, в надзвичайно складних економічних умовах сьогодення. Коли Україна потерпає від збройної агресії, внаслідок цілеспрямованого геноциду[2] знищується людський капітал, руйнуються об'єкти соціальної та промислової інфраструктури та інше майно підприємств та громадян.